

udsætning, man i Kirkeligheden havde den Gang, Grundloven blev givet. Jeg mener ikke, at det kan gøres med et Slag; der skal en lempelig Overgang til; det skal ikke gøres med den Revolution, som her foreslaas, thi dette er en Revolution. Lad os da se at gøre det saa lempelig som muligt, og lad os i den Mellemtid, der gaar — det kan være 10, og det kan være 20 Aar — søge at opfylde de Forpligtelser, vi have efter Grundlovens § 3, og understøtte den evangelisk-lutheriske Kirke som den danske Folkekirke, men paa samme Maade som tidligere. Men lad os navnlig fordre, at naar der bliver Tale om at bygge Kirker eller skaffe Kirkerne Indtægter, skal der vise sig en Trang, Interesse og Offerberedvillighed hos Menigheden, som vi kunne understøtte. Da jeg mener, at den ærede Minister er kommen ind paa en helt al Behj, og da jeg mener, at det vilde være helbsagt, om han i næste Samling vilde se at fremkomme med et Forslag, der var affattet i en noget anden Aand, vil jeg for mit Vedkommende stemme mod dette Lovforslags Overgang til 2den Behandling.

Bjerre: Den sidste ærede Taler gjorde opmærksom paa, at det var en Forudsætning for Grundlovens § 3, at Kirken skulde have en Forsatning, at altsaa Lovteparagraffen, § 75, skulde opfylde, og han støttede sig der til en Kirkeret, der nemlig er bleven udsat. Jeg tror, det ærede Medlem tager fejl deri, og hvis han ikke gør det, saa tror jeg, at vedkommende Kirkeret tager fejl, skønt jeg selvfølgelig maa udtale mig noget forsigtigt om det, da jeg ikke er Jurist. Jeg har gennemlæst Forhandlingerne paa den grundlovgivende Forsamling, og jeg har faaet ud af dem, at der ikke var et eneste Medlem i hele Forsamlingen, som ikke var inde paa, at det hørte til Statens vigtigste Opgave at støtte det religiøse Liv i al Almindelighed og ganske specielt at støtte den danske Folkekirke, støtte det evangelisk-lutheriske Kirkesamfund, saa længe det var Folkekirke hos os. Der var f. Eks., kan jeg erindre for § 77's Vedkommende, jo mange Meninger om, hvad man skulde give dette personlige Bidrag til, som skulde ydes af dem, som ikke hørte til noget anerkendt Trossamfund eller til Folkekirken. Nogle mente, de skulde dog yde det til Folkekirken, andre mente, de kunde yde det til Forsvarsvæsenet, til Fattigvæsenet, til Staten i Almindelighed eller til Skolevæsenet. Det blev til sidst til Skolevæsenet. Kun en eneste — og det var endda en Præst — foreslog, at det skulde helt falde bort; alle de andre vare enige om, at det religiøse Liv var et saadant Gode, ogsaa for

Staten, at man ikke vilde udsætte nogen for, at han skulde undlade at høre til et Kirkesamfund af Hensyn til pekuniære Vættelser. Da hvad § 3 angaar, har jeg ogsaa gennemlæst Forhandlingerne derom; og jeg tror at kunne sige, at det var en almindelig Mening, at saa længe det evangelisk-lutheriske Kirkesamfund hos os er Folkekirke, skal Staten opretholde denne Kirke i materiel Henseende. Der var ganske vist forskellige Meninger, om Kirkens Gode kunde slaa til, om der var for meget eller for lidt, men alle vare den Gang enige om, at skulde det vise sig, at der var for lidt, skulde Staten træde til. Det var altsaa ikke Grundlovens Mening, at Staten skulde træde til i Ny og Næ, det var Forsamlingens Mening den Gang, at Staten skulde opretholde Folkekirken hos os, saa længe den var Folkekirke, saa længe den aldeles overvejende Del af Befolkningen hørte til dette Kirkesamfund. Kom der andre Tider, saa skulde der ske en Grundlovsforandring, og saa vilde det selvfølgelig falde bort. Jeg tror derfor ikke, at det ærede Medlem har Lov til at sige, at han jo nok kunde tænke sig — jeg ved ikke rigtig, om det var Meningen — at han kunde gaa med til at støtte de kirkelige Formaal i Almindelighed, de frikirkelige Bevægelser o. s. v., men han ønskede i alt Fald ikke at støtte Statskirken, den ønskede han lempelig affstaffet. Jeg mener ikke, han har Ret dertil, fordi det, om man vil støtte de andre Kirkesamfund, er en frivillig Sag, det har man Lov til at gøre eller Lov til at lade være, som man vil — det var ikke Grundlovsfædrenes Mening, at man skulde støtte Samfund, som vilde opløse Folkekirken, religiøse Samfund, som ikke vare anerkendte, men den Tanke var oppe, at man godt kunde understøtte de andre Kirkesamfund — men det er en Pligt efter Grundloven at støtte den danske Folkekirke, saa længe den er Folkekirke. Om den saa var aldrig saa ussel, selv om den Plece for Kjøbenhavn, som her er opløst, og som vistnok er noget bestemmistisk gjaldt for hele Landet, hvad den ikke gør, saa er det Statens Pligt at sørge for Folkekirken i materiel Henseende, saa længe den er Folkekirke, enten man synes om den eller ej; det er en grundlovmæssig Pligt. Man kan forandre denne Paragraf, men man kan ikke undlade at opfylde den, saa længe den staar der. Jeg mener i øvrigt, at disse Lamentationer over Statskirken og navnlig ogsaa over Folkekirken ere meget overdrevne. Og at den, fordi den er Folkekirken, fordi den staar i et vist Forhold til Staten og støttes af den, skulde være ganske ude af Stand til at vinde de store Masser, der ere ved at falde fra Kristendommen, ser